

Oponentský posudek bakalářské práce

Lucie Slámové

**Hans Nielsen Hauge: Od osobního obrácení k zakládání manufaktur
(Duchovní, etické a společenské aspekty norského lidového hnutí 19. století)**

Předložená práce odpovídá požadavkům na bakalářskou práci. Obsahuje 52 stran textu, potřebná prohlášení, obsah (graficky ne zcela šťastně řešený, rozvleklý až k nepřehlednosti) a závěrečný seznam literatury. Chybí anglický překlad názvu práce (pro dodatek k diplomu) – mělo by být doplněno.

Poznámkový aparát je poměrně dobře zpracován, jsou tu zase spíš grafické problémy – např. proč je pozn. 8 psána kurzívou, není zřejmé, patrně omylem. Seznam literatury není nijak ohromující, necelé dvě desítky titulů, vzhledem k tématu práce však je odpovídající a stojí za ocenění, že autorka pracuje s originálními norskými texty (vedle českých a anglických).

Bohatě členěná práce je psána kultivovaným jazykem, „čtenářsky přívětivým“, občasné chybičky nepřesahují limit, který by při četbě zřetelně rušil. Zcela ojediněle se objeví nepřesnost: „pro Haugeho není úsilím...“ (10) – nesrozumitelné - patrně „cílem úsilí“?

V úvodu práce je stručně nastíněno hlavní téma a jeho základní rysy, poté jsme autorkou uvedeni ve druhé kapitole do kontextu norského prostředí 18. století.

Třetí kapitola je věnována Haugeho životu, přičemž autorka kombinuje chronologický a tématický přístup způsobem, který je v zásadě přijatelný, patrně by mu však prospělo důkladnější utřídění, takto není logika řazení témat zcela přesvědčivá. Z jednotlivých důrazů jsme seznámeni s Haugeho pojetím obrácení, sociální odpovědnosti křesťana, vztahem k Písmu, s jeho podnikatelskou koncepcí a činností, s kladnými i zápornými ohlasy na jeho činnost, s jeho vztahem k vrchnosti a nakonec s jeho literární činností a jejím vlivem.

Ve čtvrté kapitole nám autorka předkládá přehled Haugeho podnikatelské činnosti, seznam a popis jednotlivých projektů.

Po kratičkém vypsání závěrečných let Haugeho života (k. 5) se práce soustředí na rozvoj haugiánského hnutí, jeho povahu a vývoj (k. 6) a na sociální a politické důsledky tohoto hnutí v norské společnosti (k. 7), v níž vedly ke zřetelnému vzestupu prosperity a v církvi, kde haugiáni působili demokratizačně, k větší rovnosti a postupně církev výrazně proměnili.

Poslední kapitola (8.) je věnována etickým aspektům – důrazu na souvislost vnitřního přesvědčení, praktického způsobu života a sociálního citění, který je pro Haugeho a jeho hnutí typický, teologicky charakterizovatelný spojením dvojpríkázání lásky s prorockým důrazem na činění spravedlnosti.

Celá práce má v převažující míře charakter informativní a popisný, přičemž tyto funkce plní způsobem velmi dobrým. Výběr, interpretace a většinou i řazení materiálu jsou provedeny s jasným záměrem a přiměřeně zvolenému cíli. Žánrově se práce zdá být víc historickou než etickou, jakkoli hovoří o eticky významných aspektech a proměnách společnosti – většinou však je pouze popisuje, nezabývá se příliš jejich kořeny a hodnotovým systémem.

Abychom však autorce nekřivdili – i tento aspekt přijde občas ke slovu. Tak je již v úvodu zmíněno správcovské pojetí lidské existence u Haugeho (2), vědomí pověření, úkolu, odpovědnosti, které, jak autorka bystře postihuje, zřejmě mělo důležitý vliv na udržení hnutí v rámci církve a v dialogu se společností, což zabránilo možnému sektářskému vývoji (52).

Podobně zajímavé je pozorování zcela jiné povahy, že totiž přijetí haugiánského hnutí bylo spjata se sociálními důvody a bylo mnohem nekonfliktnější tam, kde se méně projevovalo ve spirituální rovině (16).

Pokud jde o sociologický aspekt, je třeba ocenit, že se autorka průběžně inspiruje Weberovou sociologií náboženství a na příhodném místě (44) ji kriticky konfrontuje s norskou skutečností, která se od Weberovy teze zřetelně lišila.

Důraz na těsné spojení zvěstování a praxe (36) jako důležitý faktor věrohodnosti, nebo postřeh, že Haugeho působení je zvláště „revoluční“ (přes formální loajalitu k autoritám je svým učením opakovaně vystavuje kritice – 18, či závěr 6. kapitoly - 33), ukazují zřetelně k evangelijnímu líčení Ježíše a jeho činnosti – a tedy k následování jako základní motivaci této praxe. To autorka dobře postihuje, a zmíní dokonce, že důsledkem tohoto postoje v celém hnutí byly změny „zdola“, které vyšly od obyčejných obyvatel (51) – tady se přímo vnucuje otázka, jde-li v haugiánství o teologii „zdola“ a tedy o určitý typ, který se dnes projevuje především v teologiích osvobození. Srovnání motivů a metod, patrně i způsobu výkladů biblických textů, by tu mohlo přinést zajímavé výsledky.

Předložená práce je formálně velmi dobrá, obsahově by si mohla laťku nastavit přece jenom o něco výš, tedy k dobré interpretaci přidat důkladnější a hlubší reflexi. Autorka by jí nepochybně byla schopna. Nicméně i v této podobě pokládám práci za vcelku zdařilou a navrhuji hodnocení B – C.

V Praze, 11. června 2009

Doc. Jindřich Halama